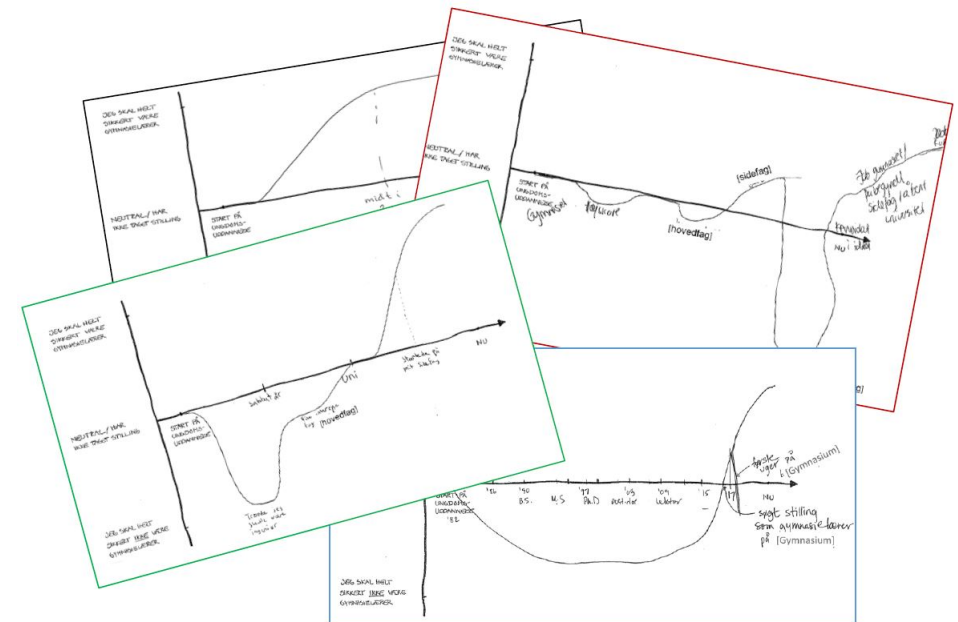

IND's skriftserie

- Nr. 49 MatematikBroen - Fra Grundskole til gymnasium (2017)
 - Nr. 50 Study and Research Paths at Upper Secondary ... (2017)
 - Nr. 51 Communicating Knowledge of Plant Genetic ... (2017)
 - Nr. 52 Creating Interdisciplinarity within ... (2018)
 - Nr. 53 Registration of teaching activities in PURE (2018)
 - Nr. 54 Et bedre første år (2018)
 - Nr. 55 Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer (2019)
- Andre <http://www.ind.ku.dk/skriftserie/>

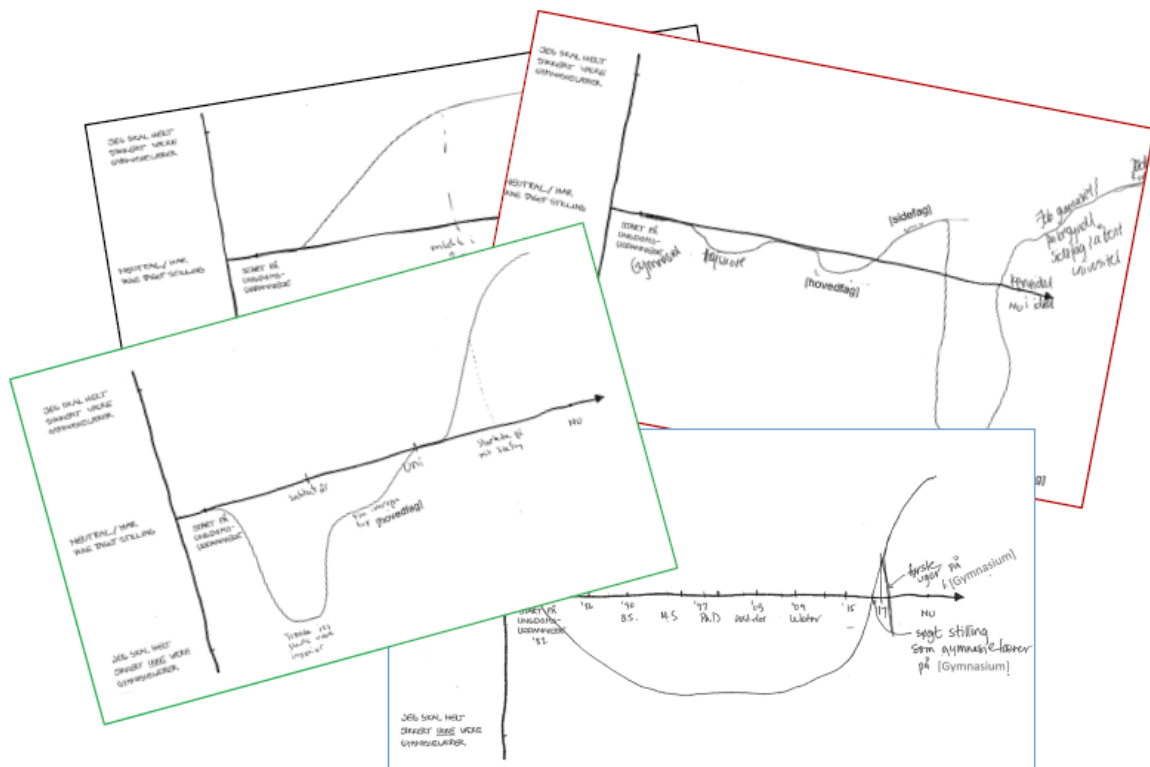

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer

Dorte Christiansen Elmeskov
Christine Holm

2019

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer

Dorte Christiansen Elmeskov
Christine Holm

April 2019

Udgivet af Institut for Naturfagernes Didaktik,
Københavns Universitet, Danmark

E-versionen findes på <http://www.ind.ku.dk/skriftserie>

© forfatterne 2019

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer
IND's skriftserie nr. 55, 2019. ISSN: 1602-2149

Indhold

INDHOLD	3
INDLEDNING.....	4
UNDERSØGELSENS METODER OG DATAGRUNDLAG.....	4
SAMMENFATNING	7
FORSLAG TIL VIDERE UNDERSØGELSE.....	10
ANALYSE.....	12
Undersøgelse blandt gymnasieelever	12
Gymnasieelevers faglige interesser og overvejelser om uddannelse og job	12
Gymnasieelevers forestillinger om gymnasielærerprofessionen.....	13
Pædagogikumkandidaters veje til at blive gymnasielærer	18
Den lige vej	19
En mulig vej	21
En realistisk vej	24
En anden vej	26
Fordeling af kandidater på de forskellige veje og hovedområder	28
På tværs af de fire veje	31

Indledning

I denne rapport beskriver vi resultater af undersøgelsen 'Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer', som Institut for Naturfagernes Didaktik har gennemført i 2018. Vi præsenterer først undersøgelsens formål og metode. Dernæst sammenfatter vi undersøgelsens resultater, og vi giver et bud på, hvordan vi i 2019 kan arbejde videre med resultaterne. Efter sammenfatningen uddyber vi undersøgelsens resultater ved at præsentere de foreløbige analyser af de indsamlede data.

Formålet med undersøgelsen er at afdække forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer ved at besvare disse spørgsmål:

- Hvilke forestillinger om gymnasielærerprofessionen findes hos gymnasieelever, hvad karakteriserer deres faglige interesser og overvejelser om valg af uddannelse?
- Hvorfor har pædagogikumkandidater valgt at blive gymnasielærer, og hvornår og hvordan træffer de beslutningen om denne karrierevej?

Undersøgelsens resultater kan bidrage med viden om professionsforestillinger, overvejelser om uddannelsesvalg og faglige interesser hos potentielle studerende og om pædagogikumkandidaters veje til at blive gymnasielærer. Resultaterne vil kunne anvendes til at tydeliggøre gymnasielærerprofessionen som en mulig karrierevej på SCIENCE og på hele KU, dels i rekrutteringen af nye studerende, og dels i fastholdelsen af studerende, der kunne være interesseret i at blive gymnasielærer.

Undersøgelsen er gennemført i 2018 af Andrea Fransiska Møller Gregersen (forår 2018), Christine Holm og Dorte Christiansen Elmeskov og med faglig sparring fra Lars Ulriksen, Helle Mathiasen og Britta Eyrich Jessen.

Undersøgelsens metoder og datagrundlag

Undersøgelsen er tilrettelagt som en eksplorativ kvalitativ undersøgelse og består af disse to dele:

1. Gymnasieelevers faglige interesser, overvejelser om uddannelse og forestillinger om gymnasielærerprofessionen
2. Pædagogikumkandidaters veje til at blive gymnasielærer

Undersøgelsen blandt gymnasieelever tager udgangspunkt i elever fra primært science-orienterede studieretninger i det almene gymnasium (stx). Som led i undersøgelsen har vi

spurgt gymnasieelever i 3.g om deres faglige interesser, overvejelser om uddannelse og forestillinger om gymnasielærerprofessionen. Der er gennemført workshops á ca. en times varighed i fire 3.g-klasser på fire stx-gymnasier med i alt 127 elever. De fire 3.g-klasser fordelte sig på disse studieretninger:

1. Matematik A/ bioteknologi A – 29 elever
2. Matematik A/ kemi A – 24 elever
3. Matematik A/ bioteknologi A – 22 elever
4. Blandet klasse: Græsk A/ Latin A – 10 elever. Samfundsfag A/ Biologi A/ Matematik B – 16 elever.

Den første workshop med gymnasieelever blev gennemført i maj 2018 som en pilotundersøgelse, mens de øvrige workshops blev gennemført i oktober og november 2018. I første del af workshoppen blev eleverne bedt om individuelt at besvare et elektronisk spørgeskema med åbne spørgsmål om deres faglige interesser og overvejelser om uddannelse og job. For at undersøge elevernes forestillinger om gymnasielærerprofessionen skulle eleverne i anden del af workshoppen i mindre grupper á 4 – 5 elever arbejde med spørgsmål om, hvad der kendetegner en god gymnasielærer, hvad de ser som fordele og ulemper ved at være gymnasielærer og deres bud på, hvordan man bliver gymnasielærer. Efter gruppearbejdet blev eleverne bedt om individuelt at besvare et sidste spørgsmål i spørgeskemaet om, hvorvidt de kunne tænke sig at blive gymnasielærer. Dette sidste spørgsmål blev dog ikke stillet til eleverne i den klasse, som deltog i pilotundersøgelsen.

Undersøgelsen om pædagogikumkandidaters veje til at blive gymnasielærer blev gennemført på to pædagogikumhold i oktober 2018 med i alt 86 pædagogikumkandidater, som bredt repræsenterer alle undervisningsfag og ansættelsessteder. Det betyder, at der blandt pædagogikumkandidaterne er kandidater fra både det naturvidenskabelige (science), det samfundsvidenskabelige og det humanistiske område, og at kandidaterne er ansat på enten eud/eux, hf, hhx, htx, stx, og/eller vuc. Kandidaterne fordeler sig på hovedområder som beskrevet i nedenstående tabel. Flere kandidater har i deres besvarelse nævnt, at de har en ph.d.-grad. I tabellen angiver vi de tilfælde, hvor det klart fremgår. Det skal bemærkes, at vi ikke direkte har spurgt kandidaterne om, hvorvidt de har en ph.d.-grad. Når vi har valgt at spørge pædagogikumkandidater, betyder det, at vi undersøger veje for de kandidater, der nu er fastansat på et gymnasium, og ikke for personer, som er ansat i årsvikariater.

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer

Hovedområde	Antal	Heraf ph.d.
Science	30	6
Samfundsvidenskab	14	1
Humaniora	41	
Andet	1	1
I alt	86	8

Tabel 1: Pædagogikumkandidater fordelt på hovedområde

Kandidaterne blev først bedt om individuelt at tegne en kurve over deres motivation for at blive gymnasielærer, fra de startede på en ungdomsuddannelse og frem til undersøgelsestidspunktet (med yderpunkterne *'Jeg skal helt sikkert ikke være gymnasielærer'* og *'Jeg skal helt sikkert være gymnasielærer'*). Dernæst blev de bedt om individuelt at besvare et elektronisk spørgeskema med åbne spørgsmål om deres vej til at blive gymnasielærer og deres bud på, hvad der er deres vigtigste opgave som gymnasielærer. Desuden skulle de besvare en række spørgsmål om deres baggrund (alder, uddannelse, ansættelsessted, m.m.).

Der er gennemført en tematisk analyse af de kvalitative data¹. Elevernes individuelle besvarelser og gruppebesvarelser er læst igennem og temaer er identificeret ud fra undersøgelsens spørgsmål om elevernes faglige interesser, overvejelser om uddannelse og job og forestillinger om gymnasielærerprofessionen. I analysen af pædagogikumkandidaters veje til at blive gymnasielærer er alle besvarelser af spørgsmålet *'Beskriv din vej til at blive gymnasielærer'* læst igennem og temaer er identificeret. Baseret på pædagogikumkandidaternes

¹ Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.

besvarelser har vi identificeret fire veje til at blive gymnasielærer ud fra disse analytiske spørgsmål:

- Hvornår besluttede kandidaten sig for at gå efter en karriere som gymnasielærer?
- Hvad havde betydning for beslutningen om at blive gymnasielærer?

Dernæst har vi først individuelt og så i fællesskab kategoriseret alle kandidaters svar som én af de fire veje. Efterfølgende har vi opgjort, hvordan de fire forskellige veje fordeler sig på hovedområder (naturvidenskab (science), samfundsvidenskab og humaniora). I analysen ser vi på, hvilke veje, der generelt tegner sig i materialet, og vi undersøger, hvad der særligt kendetegner de naturvidenskabelige kandidaters veje til at blive gymnasielærer.

Sammenfatning

Undersøgelsen fra 2018 er eksplorativ og kaster lys over faglige interesser, overvejelser om uddannelse og forestillinger om gymnasielærerprofessionen hos potentielle studerende og om pædagogikumkandidaters veje til at blive gymnasielærer. I det følgende gennemgår vi de vigtigste pointer fra de to delundersøgelser.

Undersøgelsen blandt gymnasieelever viser:

- At de færreste elever i start/slut 3.g har besluttet sig for, hvilken uddannelse de vil søge ind på. Nogle ved det ikke, mange nævner to eller flere uddannelser som muligheder, mens ganske få nævner en bestemt uddannelse, de vil søge ind på.
- At 11 % af eleverne (8 elever) svarer 'ja' til, at de kunne forestille sig at blive gymnasielærer på et tidspunkt. 66 % (48 elever) svarer 'nej' på spørgsmålet, og 22 % (16 elever) svarer 'ved ikke'.
- At de elever, der måske kunne forestille sig at blive gymnasielærer, lægger vægt på, at have mulighed for at arbejde med deres fag, at arbejde med unge mennesker, og at der er gode arbejdsvilkår.
- At de elever, der angiver ikke at kunne forestille sig at blive gymnasielærer, lægger vægt på, at de ikke har lyst til at arbejde med unge mennesker, at der er for meget gentagelse, og at der er dårlige arbejdsvilkår.

Undersøgelsen blandt pædagogikumkandidater viser, at der tegner sig flere forskellige veje til at blive gymnasielærer. Nogle er gået målrettet efter at blive gymnasielærer allerede inden de startede på deres universitetsuddannelse, andre har valgt det som en mulig vej i løbet af deres uddannelse. Enkelte har valgt det lige før eller lige efter endt uddannelse som en realistisk vej, fordi det var ét af de jobs, de kunne søge. Og endelig er der de, der har

valgt at blive gymnasielærer flere år efter endt uddannelse efter en anden karriere. I det følgende beskriver vi, hvad der kendetegner de fire veje til at blive gymnasielærer, som vi har identificeret:

Den lige vej

Denne vej tegner sig allerede inden start på en universitetsuddannelse. De kandidater, der har valgt denne vej, fortæller gerne om en tidlig interesse for at undervise, en interesse, som kan være opstået efter påvirkning fra forældre, der er lærere i grundskole eller gymnasium, eller fra dygtige og inspirerende lærere i grundskole eller gymnasium. Flere af disse kandidater fortæller om tidlige erfaringer med at undervise/lære fra sig.

En mulig vej

En karriere som gymnasielærer som en mulig vej tegner sig i løbet af universitetsuddannelsen. For nogle tegner den sig i løbet af deres bacheloruddannelse, for andre i løbet af deres kandidatuddannelse. De kandidater, der vælger denne vej, kan godt have haft en tidlig interesse for at undervise, men interessen for at undervise bliver tydelig i løbet af deres universitetsuddannelse. Det kan være på grund af dygtige og inspirerende undervisere på universitetet eller erfaring med at undervise fra studiejob eller praktikforløb. Det kan også være et fravalg af andre mulige karriereveje på studiet. Disse kandidater tilrettelægger typisk deres universitetsuddannelse, så en karriere som gymnasielærer bliver en mulig vej, fx ved at vælge gymnasierettede kurser og/eller ved at vælge sidefag i løbet af deres uddannelse.

En realistisk vej

De kandidater, der vælger en karriere som gymnasielærer som en realistisk vej, går typisk efter at blive gymnasielærer hen imod slutningen af deres kandidatuddannelse, eller umiddelbart efter de har afsluttet deres kandidatuddannelse, hvor gymnasielærerjobbet bliver en realistisk jobmulighed. Det kan være udtryk for et realistisk fravalg af andre mulige karriereveje, fx at det er svært at blive forsker, eller en beslutning der er truffet efter en periode med jobsøgning og/eller arbejdsløshed. Nogle af de kandidater, der har valgt en karriere som gymnasielærer som en realistisk vej, har taget sidefag i løbet af deres universitetsuddannelse, mens andre ikke har.

En anden vej

Denne vej til at blive gymnasielærer ses typisk blandt kandidater, som vælger at blive gymnasielærer flere år efter endt kandidatuddannelse. Det kan være som følge af en periode med arbejdsløshed, firing, udflytning af arbejdsplads eller andre ydre omstændigheder, som har betydet, at det har været nødvendigt at tage karrieren op til revision. Det kan også være et aktivt fravalg af en anden karriere som fx en forskerkarriere eller en karriere som embedsmand. For nogle af de kandidater, der vælger en karriere som gymnasielærer som en anden vej, ligger valget af gymnasielærerjobbet i forlængelse af anden karriere, fx inden for undervisningsverdenen, mens der for andre er tale om et mere markant skift af karriere.

Når vi ser på fordelingen af de fire veje på hovedområder, ser vi følgende:

- At 32 ud af de 86 kandidater (ca. 37 %) har valgt gymnasielærerprofessionen som en anden vej efter anden karriere, mens 26 kandidater (ca. 30 %) har valgt det som en mulig vej i løbet af deres universitetsuddannelse.
- At der blandt de naturvidenskabelige kandidater er 14 ud af 30 (ca. 47 %), som har valgt gymnasielærerprofessionen som en anden vej efter anden karriere. Seks af disse kandidater har en baggrund som ingeniør.

- At der blandt de naturvidenskabelige kandidater er relativt få (5 ud af 30), der har valgt gymnasielærerprofessionen som en mulig vej i løbet af deres universitetsuddannelse, sammenlignet med humaniora-kandidaterne, hvor 17 ud af 41 har valgt gymnasielærerprofessionen som en mulig vej.
- At kandidater med "den lige vej" og "en mulig vej" i højere grad har to undervisningsfag, når de afslutter deres kandidatuddannelse, og i mindre grad har haft behov for at supplere deres uddannelse efterfølgende.

Undersøgelsen blandt pædagogikumkandidater viser desuden:

- At motivationen for at blive gymnasielærer for de færreste har været lineært stigende, men at den for mange har varieret over tid og er gået op og ned.
- At nogle kandidater, der inden studiestart havde en idé om, at de gerne ville være gymnasielærer, giver udtryk for, at deres motivation for studiet i perioder er faldet, fordi de oplevede, at ikke alt indhold af studiet var lige relevant for en kommende profession som gymnasielærer.
- At nogle kandidater, der i løbet af deres studietid valgte at gå efter at blive gymnasielærer, aktivt valgte det som en mulighed, fx ved at vælge sidefag eller andre gymnasierrelevante tilbud, mens andre passivt valgte det, fordi andre karriereveje, fx som forsker, viste sig ikke at være realistiske.
- At nogle har oplevet et dyk i motivation efter at de er blevet ansat som gymnasielærer, fx på grund af praksischock og/eller presset arbejdsmiljø pga. besparelser på gymnasieområdet.

Forslag til videre undersøgelse

Med undersøgelsen fra 2018 har vi sat fokus på 1) potentielle studerende, som kunne søge ind på universitetet og eventuelt blive interesseret i at være gymnasielærer, og på 2) pædagogikumkandidater, der har afsluttet deres universitetsuddannelse, og som har besluttet sig for at blive gymnasielærer. Undersøgelsens resultater peger på, at elever i slutningen af gymnasiet stadig er i gang med at overveje, hvad de vil med deres uddannelse og karriere, og at de ønsker at lade mulighederne stå åbne. Det er dermed for tidligt i slutningen af gymnasiet at bede eleverne om at forholde sig til gymnasielærerprofessionen som en mulig karrierevej. Vi vil derfor foreslå, at vi ikke går videre med yderligere undersøgelser blandt gymnasieelever om deres faglige interesser, overvejelser om uddannelse og job og forestillinger om gymnasielærerprofessionen.

Undersøgelsen fra 2018 viser, at der tegner sig flere forskellige veje til at blive gymnasielærer. Det er væsentligt, at de gymnasierettede uddannelser på SCIENCE på KU understøtter de studerendes motivation for og interesse for gymnasielærerprofessionen som en mulig

karrierevej, uanset om du som studerende har besluttet dig for at være gymnasielærer, inden du starter på en universitetsuddannelse (Den lige vej), ser det som en mulig vej i løbet af din universitetsuddannelse (En mulig vej), vælger det som en realistisk vej mod slutningen eller lige efter din universitetsuddannelse (En realistisk vej) eller først tager beslutningen som et fravalg af en anden karriere (En anden vej).

Vi vil foreslå, at vi anvender undersøgelsens resultater som afsæt for at sætte fokus på faglige interesser, overvejelser om uddannelse og karriere og forestillinger om gymnasielærerprofessionen hos 3) studerende, der er i gang med deres uddannelse på SCIENCE. En sådan undersøgelse vil kunne belyse, hvordan disse interesser og forestillinger udvikler sig over tid, fx ved at spørge de studerende lige før de starter på deres uddannelse og undervejs i deres uddannelse. Denne viden vil kunne bidrage til at sætte fokus på, hvordan uddannelserne kan understøtte gymnasielærerprofessionen som en mulig karrierevej og dermed styrke rekruttering og fastholdelse af studerende på SCIENCE's uddannelser, der kunne have interesse for at blive gymnasielærer.

Andre mulige undersøgelser kunne være:

- at kvalificere de identificerede fire veje til at blive gymnasielærer yderligere ved brug af kvalitative interviews med udvalgte pædagogikumkandidater.
- at gennemføre en landsdækkende spørgeskemaundersøgelsen blandt alle pædagogikumkandidater i 2019/2020 om deres vej til at blive gymnasielærer. Undersøgelsen fra 2018 viser, at der er flere veje at gå for at blive gymnasielærer, og den antyder, at der er forskelle på hvilke veje pædagogikumkandidater inden for de forskellige hovedområder vælger. Spørgeskemaundersøgelsen vil kunne anvendes til at undersøge, hvor udbredte disse tendenser er, samt til at tegne et endnu klarere billede af hvordan kandidater fra de forskellige veje ser ud, hvad angår uddannelsesbaggrund, valg af sidefag, mm.

Analyse

Datamaterialet fra både elevundersøgelsen og pædagogikumundersøgelsen har mange facetter og interessante cases, som kunne undersøges nærmere. Her præsenterer vi de første resultater fra de to del-undersøgelser.

Undersøgelse blandt gymnasieelever

I undersøgelsen ser vi først på gymnasieelevernes faglige interesser og overvejelser om uddannelse og job, som de har beskrevet individuelt i fritekstfelter. Dernæst ser vi på deres forestillinger om det at være gymnasielærer (gruppeøvelse), og vi spørger dem til slut individuelt, om de kunne forestille sig at blive gymnasielærer.

Gymnasieelevers faglige interesser og overvejelser om uddannelse og job

Elevernes beskrivelser af deres faglige interesser fordeler sig på følgende kategorier:

- Faglig interesse i specifikt forløb
- Mulighed for faglig fordybelse, fx i SRP, SRO
- At arbejde tværfagligt, i specifikt forløb eller AT
- Viden som kan relatere til virkeligheden, at koble teori og praksis
- At arbejde med metoder
- At arbejde selvstændigt
- At formidle stof

Den faglige interesse, er den kategori, der er mest fremtrædende i elevernes svar. Her er det kendetegnende, at mange elever nævner specifikke forløb, for det meste inden for deres studieretning, men også inden for andre fag, som har fanget deres interesse. Nogle elever udtrykker en faglig interesse for et specifikt forløb, mens andre fremhæver forløb, der har givet mulighed for at anvende faget eller at relatere det til virkeligheden, eller at koble teori og praksis. Andre elever fremhæver muligheden for at fordybe sig, at arbejde selvstændigt, at arbejde med metoder, fx i de større skriftlige opgaver, SRP og SRO. Der er også flere elever, der nævner muligheden for at arbejde tværfagligt og at formidle stof, fx i AT.

Det er kendetegnende for de fleste af eleverne, at de på tidspunktet for undersøgelsen (slut/ start 3.g) endnu ikke har besluttet sig for, hvilken uddannelse de ønsker at søge ind på. Flere nævner forskellige uddannelser som muligheder, nogle inden for eller i forlængelse af deres studieretning, andre inden for andre fag. En del giver udtryk for, at de endnu ikke ved det. Enkelte elever nævner en helt specifik uddannelse, som de ønsker at søge ind på.

Nogle elever nævner i deres uddannelsesovervejelser en specifik profession, fx læge, dyrlæge, fysioterapeut, sygeplejerske eller jurist, mens andre elever nævner ikke-professionsrettede uddannelser eller uddannelser inden for et bestemt hovedområde, fx naturvidenskab, humaniora eller samfundsvidenskab.

Eleverne lægger vægt på forskellige ting, når det kommer til, hvad der er vigtigt for dem i deres valg af uddannelse og job. Elevernes svar fordeler sig på følgende kategorier:

- Faglig interesse for et bestemt område
- At beskæftige sig med noget, der bliver ved med at være interessant (fx *Noget der ikke bliver kedeligt i længden, Noget jeg gider lave hver dag*)
- At beskæftige sig med noget, der bliver ved med at være udfordrende (fx *Mulighed for udfordring, Hele tiden lære nyt, At lære nyt hver dag*).
- At gøre en forskel (fx *At gøre en forskel, At hjælpe andre, At hjælpe udsatte grupper*)
- At have med mennesker at gøre (fx *Menneskekontakt, At omgås andre mennesker, Socialt*).
- Gode arbejdsvilkår (fx *Jobsikkerhed, God løn, Mulighed for fritid*)
- En uddannelse, der giver flere muligheder (fx *Job i udlandet, At rejse, Et aktivt job*).

Gymnasieelevers forestillinger om gymnasielærerprofessionen

Hvilke billeder tegner gymnasieeleverne af gymnasielærerprofessionen? Hvad kendetegner en god gymnasielærer? Hvilke fordele og ulemper kunne der være ved at være gymnasielærer?

På tværs af gruppernes besvarelser tegner eleverne et billede af den gode gymnasielærer, som én der besidder faglige, didaktiske og personlige kompetencer. I det følgende beskriver vi karakteristika ved disse kompetencer, som det kommer til udtryk i elevernes gruppebesvarelser:

Faglige kompetencer:

- Er fagligt dygtig (fx *Fagligt kompetent, Stor faglig viden, Faglige egenskaber, Fordybet i emnet, Har styr på sit fag, Dygtig, Vidende*)
- Er engageret (fx *Engageret i sit fag, Fagligt engageret, Engageret, Interesse i sit fag, Interesse for fag, En der har styr på sine faglige emner og er forberedt, Meget viden inden for sit fag*)

Didaktiske kompetencer:

- Kan formidle sit fag (fx God til at forklare, God formidler, Kan skabe interesse for det pågældende fag, God til at formidle stoffet, Dygtig til at lære fra sig)
- Kan planlægge og strukturere sin undervisning (fx At være forberedt, Planlæggende, Struktureret, En der har overblik, Klare overgange mellem forløb, Laver opsamling ved forløbsafslutning, Læreren er velforberedt og velstruktureret, Retter afleveringer hurtigt)
- Kan differentiere sin undervisning (fx Tilpasse undervisningen til elevernes behov, Er forståelig over for elever, der ikke forstår, Kan forklare på forskellige måder, så eleverne kan forstå det, En god gymnasielærer skal mobilisere alle)
- Kan variere sin undervisning (fx Varierede arbejdsformer, Forskellige undervisningsformer, En der laver varieret og spændende undervisning, Kan blande arbejdsformerne i timen, Læreren varierer undervisningen, Kreativitet, Nytænkende)
- Kommunikerer klart om forventninger og mål (fx Klare forventninger, Klare målsætninger, Løbende kommunikation med elever, om undervisningen, Klare afleveringer hvor man ikke er i tvivl om opgaven)
- Giver god feedback (fx Giver god feedback, Brugbar kritik, God feedback på afleveringer)

Personlige kompetencer:

- Respekterer eleverne (fx Ikke nedladende, Samspil, Ligeværd, Udstiller ikke eleverne, Tovejsrespekt, Inddragelse af elever i beslutninger)
- Er humoristisk (fx Godt humør, Tid til sjov, Sjov, Hyggelig, At der også er plads til sjov og fjol en gang imellem)
- Er hjælpsom og forstående (fx Lytter til eleverne, Overbærende og sympatisk, Forstående, Situationsfornemmelse, Lyttende og forstående, Udviser empati, Ikke streng, At være nærværende)
- Tålmodig (fx *Tålmodighed*)

På tværs af gruppernes besvarelser tegner der sig et billede af det at være gymnasielærer som et job, der på den ene side giver mulighed for at gøre en forskel for unge mennesker, at arbejde med og formidle fag, et socialt orienteret job med gode arbejdsvilkår i form af god løn, lange ferier, fleksibilitet og frihed i arbejdet. På den anden side tegner der sig et billede af et job, hvor du kan komme til at arbejde med umotiverede, uengagerede unge, hvor der er meget gentagelse i undervisningen, et job med dårlige arbejdsvilkår i form af dårlig løn og besparelser på uddannelsesområdet.

Eleverne peger på disse **fordele** ved at være gymnasielærer:

- Mulighed for at gøre en forskel for unge mennesker (fx Personligt præg på eleverne, Man arbejder med unge, Arbejde med og inspirere unge mennesker, Præge de unges

hverdag, Gøre forskel for elever, der har det svært, Indflydelse på samfundet, Hjælpe i samfundet, Tilfredsstillelsen ved at lære fra sig og være med i dannelsesprocessen af unge mennesker, Gøre en forskel for unges liv, Ser elevernes udvikling)

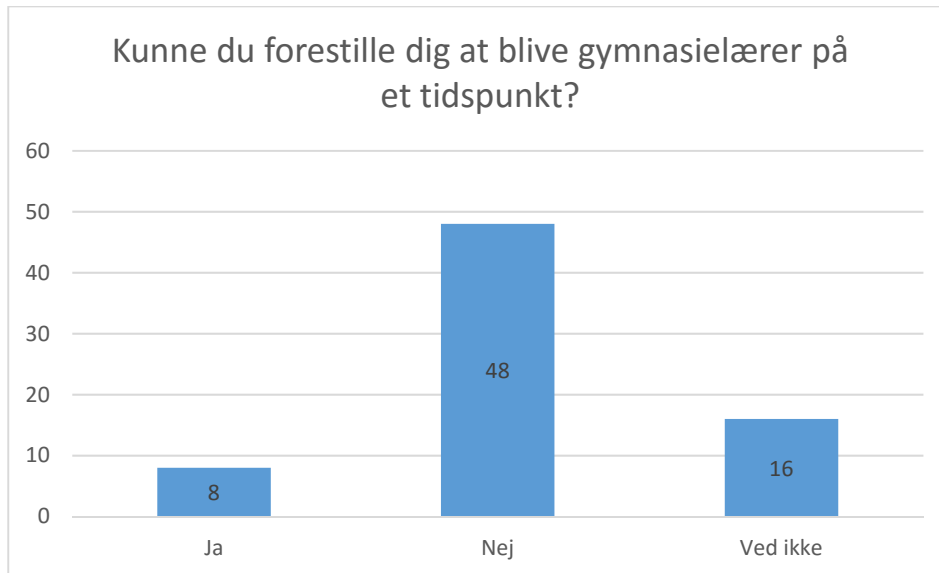
- Mulighed for at fordybe sig i og formidle et fag (fx Gå i dybden med fag man kan lide, Arbejde med sit yndlingsfag, Mulighed for fordybelse i fag, Mulighed for at undervise i det man kan lide, Formidle sit stof videre, Får lov at formidle viden, At lære fra sig, Glæde ved at videreformidle)
- Et socialt orienteret job (fx Social kontakt i hverdagen, Se en masse nye mennesker, Glæde ved at arbejde med mennesker, Se det sociale liv i os unge, Godt socialt samvær både med elever og andre lærere, Samarbejde med unge mennesker)
- Gode arbejdsvilkår (fx Fri i weekender, Fri i skoleferier, Gode ferier, Faste ferier, Frihed til at vælge, hvornår man vil arbejde, Man har tid til at lave noget ved siden af sit arbejde, Styrer selv sin tid, Kontrol over egne arbejdstider, Frihed i måden, du vil udføre undervisningen, Du kan selv vælge, hvordan du vil udføre undervisningen, Ikke kun skrivebordsarbejde, Varieret arbejdsdag)

Eleverne peger på disse **ulemper** ved at være gymnasielærer:

- Uengagerede elever (fx Teenagere, At have en uengageret klasse, Frustration over manglende engagement fra elever, Uengagerede/ dovne elever, Pisseirriterende unge mennesker, Undervise i obligatorisk fag for folk som ikke er interesserede, Elever som ikke er passioneret i fag, Uoplagte, ukoncentrerede elever)
- Manglende respekt fra elever (fx Altid én der vil hade dig, At få et dårligt ry, Konstant udstillet, Blive klaget over og høre på elever, der brokker sig, Forholde sig til både ris og ros. Elevmobning, Bliver konstant vurderet af elever, ingen respekt, Ubehagelige elever)
- Meget gentagelse (fx Meget gentagelse/ samme emner, Fagligt ensformigt, Gentagelse af ens viden, Ensartet, Cyklisk arbejde, Ensformigt)
- At rette opgaver (fx At rette lorteopgaver, Rette opgaver, Ret meget forberedelse og rettelse af opgaver, Rette afleveringer, Mange opgaver, der skal rettes)
- Et stort ansvar (fx Et stor ansvar, Stort ansvar)
- Dårlige arbejdsvilkår (fx Dårlig løn, Lang uddannelse i forhold til løn, Dårligt fungerende reformer, Beskæringer generelt på uddannelser, Besparelser, Underlægger sig mange reformer, Strenge rammer, ufri struktur, Ikke store muligheder for at udvikle sin karriere, Man har ikke mulighed for at rykke i position/ rang, Man skal tage arbejdet med hjem, Ikke nok credit for det store arbejde og ansvar professionen indebærer)

Vi har spurgt eleverne, om de kunne forestille sig at blive gymnasielærer på et tidspunkt (dog med undtagelse af de 29 elever, som deltog i pilotundersøgelsen). Selv om de fleste af eleverne på tidspunktet for undersøgelsen endnu ikke har lagt sig fast på, hvilken uddannelse de vil vælge, er der 48 af eleverne (svarende til 67 %), der svarer nej til, at de kunne

forestille sig at blive gymnasielærer på et tidspunkt. Otte elever (svarende til 11 % af eleverne) svarer ja, mens 16 elever (svarende til 22 %) svarer 'ved ikke' til, at de kunne forestille sig at blive gymnasielærer.

Figur 1: Antal elever og deres svar på spørgsmålet om, hvorvidt de kunne forestille sig at blive gymnasielærer på et tidspunkt.

Når vi ser på, hvad der tiltaler de elever, der kunne forestille sig at blive gymnasielærer (det er både elever, der svarer 'ja' og 'ved ikke'), fremhæver de muligheden for at arbejde med deres fag, muligheden for at arbejde med unge mennesker og gode arbejdsvilkår. Det kommer til udtryk på denne måde:

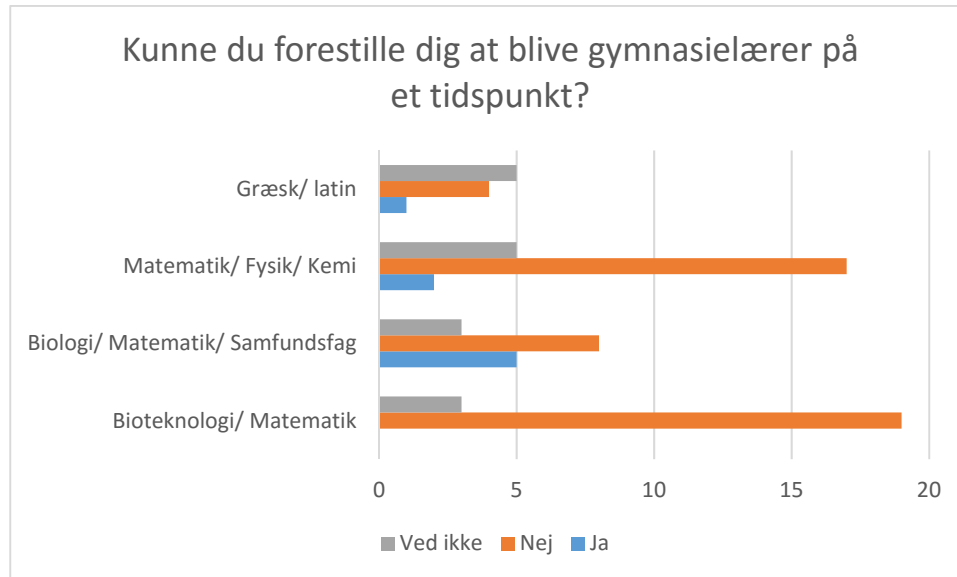
- Mulighed for at arbejde med fag (fx ... en af de bedste muligheder for at arbejde med mit fag' ... 'fordybe sig i sit stof', '... man uddanner sig inden for fag man elsker')
- Mulighed for at arbejde med unge (fx '... kan påvirke de unge i en god retning...', '... man har mulighed for (...) at gøre en forskel i elevers/ unges valg.')
- Gode arbejdsvilkår (fx '... det tiltrækker mig, at man har meget frihed i arbejdet', 'Man har lange ferier')
- 'God løn')

Når vi ser på, hvad der afholder eleverne fra at blive gymnasielærer (det er både elever, der svarer 'nej' og 'ved ikke'), lægger de vægt på, at de ikke har lyst til at arbejde med unge mennesker, at der er for meget gentagelse, at de mangler interesse for et specifikt fag og dårlige arbejdsvilkår. Det kommer bl.a. til udtryk på denne måde:

- Dårlige arbejdsvilkår (fx 'dårlige arbejdsforhold til en middelmådig løn', 'bare ens måde ens arbejdsdag hænger sammen på interesserer mig ikke', 'Der er mange deadlines hver dag, som man skal overholde.', '... din karriere har ikke de største muligheder for at udvikle sig efter du har truffet valget om at blive lærer.')
- Mangler interesse for specifikt fag (fx 'Der er ikke et specifikt fag jeg interesserer mig for')
- Ensformighed og gentagelse (fx '... for meget gentagelse ift. at få et nyt hold hvert år, som skal starte samme sted', '... umådeligt kedeligt at f.eks. rette 20 af præcis de samme opgaver.', 'Desuden tror jeg, at jeg ville kede mig i en hverdag som gymnasielærer, da jeg hurtigt tror det bliver for ensartet for mig at skulle gennemgå det samme stof igen og igen.', 'Jeg ville ikke kunne holde ud at skulle rette opgaver og forberede undervisning. Og så gentage dette til flere forskellige klasser henover årene.', 'Det er repetitivt'.)
- Har ikke lyst til at arbejde med unge mennesker (fx 'tanken om uengagerede og umotiverede elever...', 'Det har jeg ikke tålmodigheden til', 'elever der brokker sig som man skal forholde sig til')
- Det er stort ansvar/ en stor opgave (fx 'Det ville være en for stor udfordring... Det er et stort arbejde at have ansvar for så manges uddannelser og at sørge for at de får den rigtige viden')
- Generelt ikke interesseret/ vil hellere noget andet (fx 'Det interesserer mig ikke', 'Jeg vil hellere have et job, hvor jeg som sagt hjælper mere udsatte grupper, der har brug for livsvigtig hjælp', 'Jeg vil gerne prøve noget andet end det jeg har gjort hele mit liv.')

Blandt de elever, der svarer 'ja', og de elever, der svarer 'ved ikke' på spørgsmålet om, hvorvidt de kunne forestille sig at blive gymnasielærer på et tidspunkt, er der udsagn, der hører til i en måske-kategori: *'Som nødløsning', 'Jeg ved ikke hvad jeg vil endnu', 'Jeg tror det ikke, men det kan ikke udelukkes helt'*.

Når vi ser på, hvordan elevernes svar fordeler sig sammenholdt med elevernes studieretning, kan vi se, at der er en relativt større andel af eleverne i den brede studieretning Biologi/ Matematik/ Samfundsfag, der kunne forestille sig at blive gymnasielærer, mens der ikke er nogen af eleverne fra studieretningen i Bioteknologi/ Matematik, og kun få fra studieretningen i Matematik/ Fysik/ kemi, der kunne forestille sig at blive gymnasielærer. Det skal dog bemærkes, at der er tale om et lille antal elever.

Figur 2: Antal elever fordelt på studieretning og deres svar på spørgsmålet om, hvorvidt de kunne tænke sig at blive gymnasielærer på et tidspunkt.

Elevernes svar er sandsynligvis også påvirket af, at de lige inden, de skal svare på dette spørgsmål, har arbejdet i grupper om, hvad det vil sige for dem at være gymnasielærer. Deres svar på spørgsmålet om, hvorvidt de kunne forestille sig at blive gymnasielærer, kunne muligvis have set anderledes ud, hvis vi havde stillet dette spørgsmål til eleverne inden gruppearbejdet.

Pædagogikumkandidaters veje til at blive gymnasielærer

I undersøgelsen blandt pædagogikumkandidater ser vi på kandidaternes motivation for og veje til at blive gymnasielærer. Denne del af undersøgelsen er baseret på kandidaternes beskrivelser af deres vej til at blive gymnasielærer suppleret med tegninger af deres motivation for at blive gymnasielærer fra de startede på deres ungdomsuddannelse og frem til undersøgelsestidspunktet.

I den tematiske analyse af materialet tegner sig overordnet fire forskellige veje til at blive gymnasielærer, 'Den lige vej', 'En mulig vej', 'En realistisk vej' og 'En anden vej'. I det følgende beskriver vi, hvad der kendetegner disse fire veje ved at besvare disse spørgsmål:

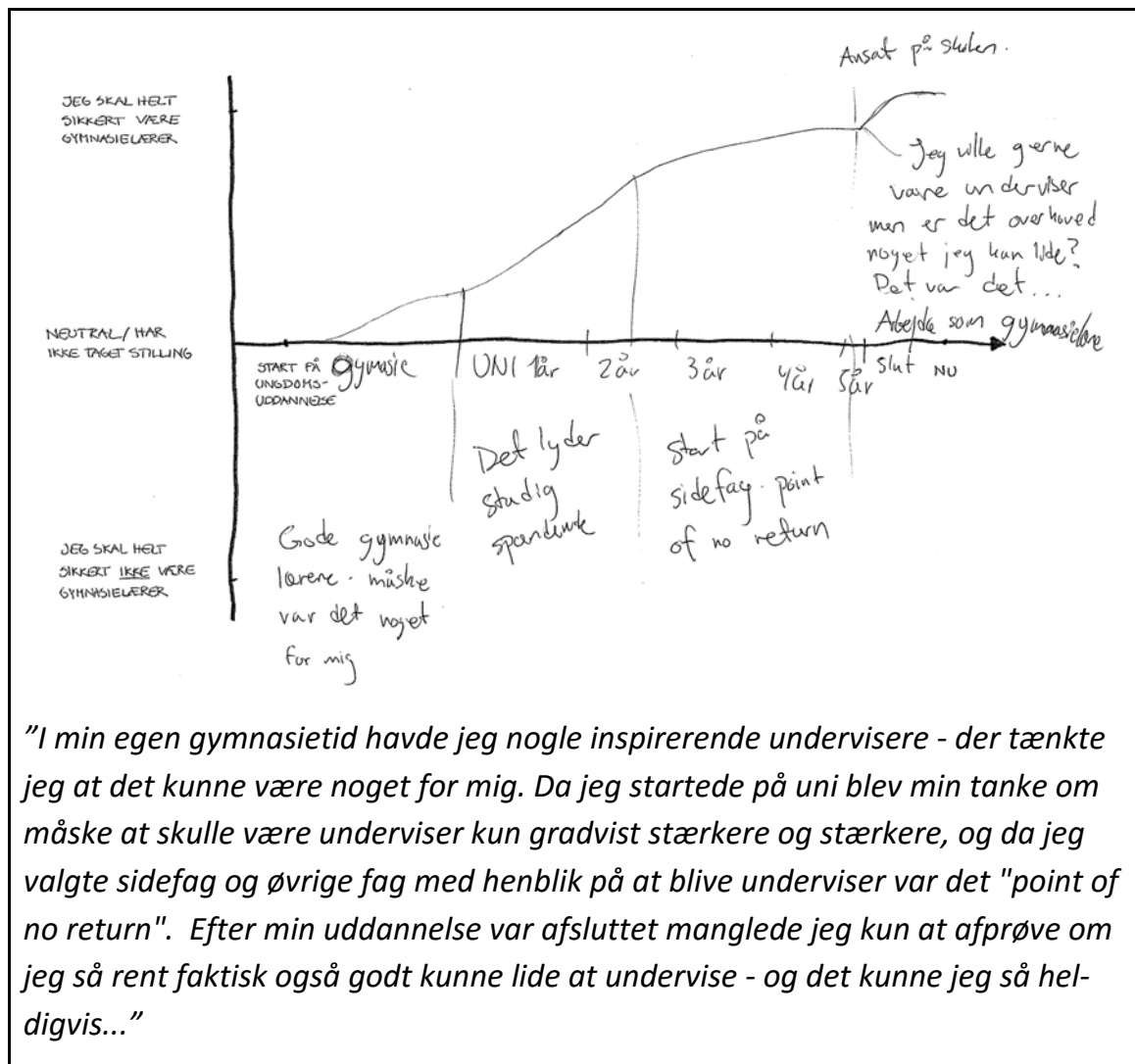
- Hvornår besluttede kandidaten sig for at gå efter en karriere som gymnasielærer?
- Hvad havde betydning for beslutningen om at blive gymnasielærer?

Vi illustrerer beskrivelsen af hver af de forskellige veje med konkrete eksempler på motivationskurver og tilhørende beskrivelser fra pædagogikumkandidater med naturvidenskabelige hovedfag. I eksemplerne har vi fjernet henvisninger til specifikke fag og institutioner.

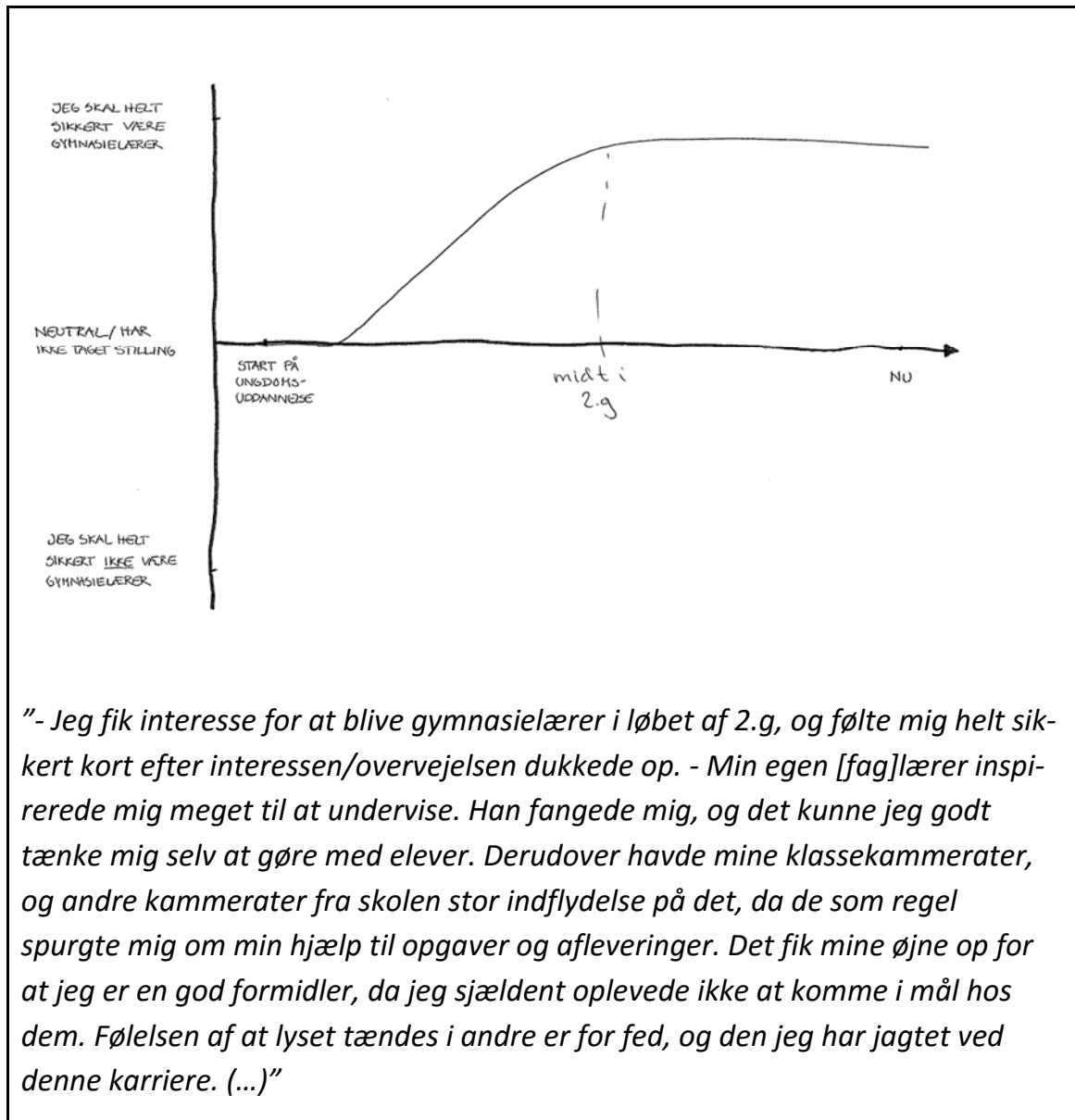
Den lige vej

En karriere som gymnasielærer som den lige vej, tegner sig allerede inden start på en universitetsuddannelse. De kandidater, der har valgt denne vej, fortæller gerne om en tidlig interesse for at undervise, en interesse, som kan være opstået efter påvirkning fra forældre, der er lærere i grundskole eller gymnasium, eller fra dygtige og inspirerende lærere i grundskole eller gymnasium. Flere af disse kandidater fortæller om tidlige erfaringer med at undervise/ lære fra sig. Disse kandidater vælger typisk sidefag i løbet af deres universitetsuddannelse.

Her giver vi et par eksempler på beskrivelser og motivationskurver, som vi kategoriserer som den lige vej til at blive gymnasielærer:

Figur 3

Figur 4

Nogle af de kandidater, som går den lige vej, oplever, at deres universitetsuddannelse understøtter deres interesse for at blive gymnasielærer, og at motivationen for studiet og gymnasielærerjobbet dermed følges ad. Andre kandidater giver udtryk for, at deres motivation for studiet i perioder er dalet, fordi de har oplevet dele af deres studie som mindre relevant for deres ambition om at blive gymnasielærer. Det kommer fx til udtryk på denne måde:

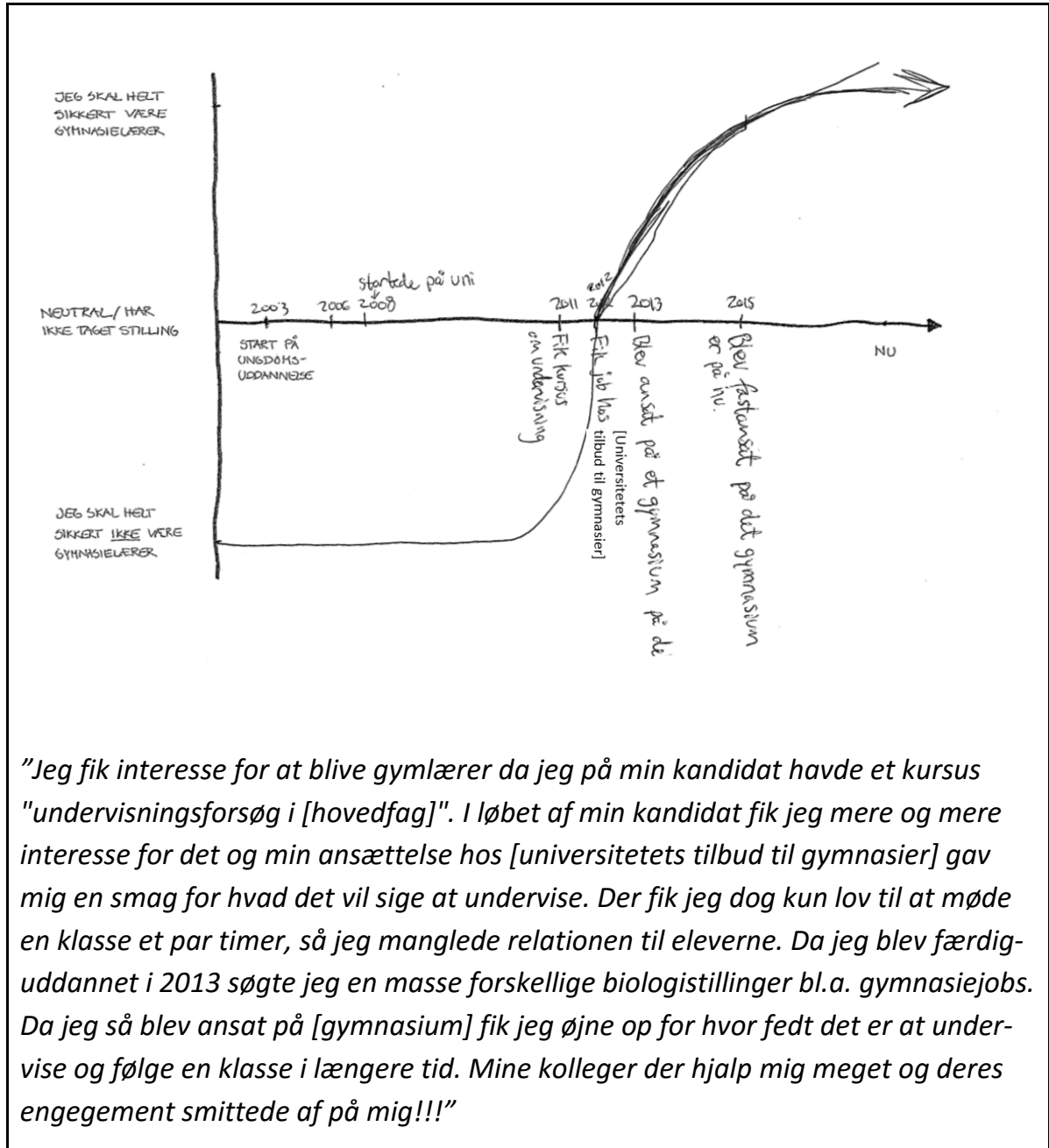
"(...) - Min kurve går ikke nedad selvom jeg ikke altid har været lige motiveret - det jeg har mistet motivationen for har været min uddannelse, da en kandidat i [hovedfag] virker som "overkill" til dette job."

En mulig vej

En karriere som gymnasielærer som en mulig vej tegner sig i løbet af universitetsuddannelsen. For nogle tegner den sig i løbet af deres bacheloruddannelse, for andre i løbet af deres kandidatuddannelse. De kandidater, der vælger denne vej, kan godt have haft en tidlig interesse for at undervise, men interessen for at undervise bliver tydelig i løbet af deres universitetsuddannelse. Det kan være på grund af dygtige og inspirerende undervisere på universitetet eller erfaring med at undervise fra studiejob eller praktikforløb. Det kan også være et fravalg af andre mulige karriereveje på studiet. Disse kandidater tilrettelægger typisk deres universitetsuddannelse, så en karriere som gymnasielærer bliver en mulig vej, fx ved at vælge gymnasierettede kurser og/eller ved at vælge sidefag i løbet af deres uddannelse.

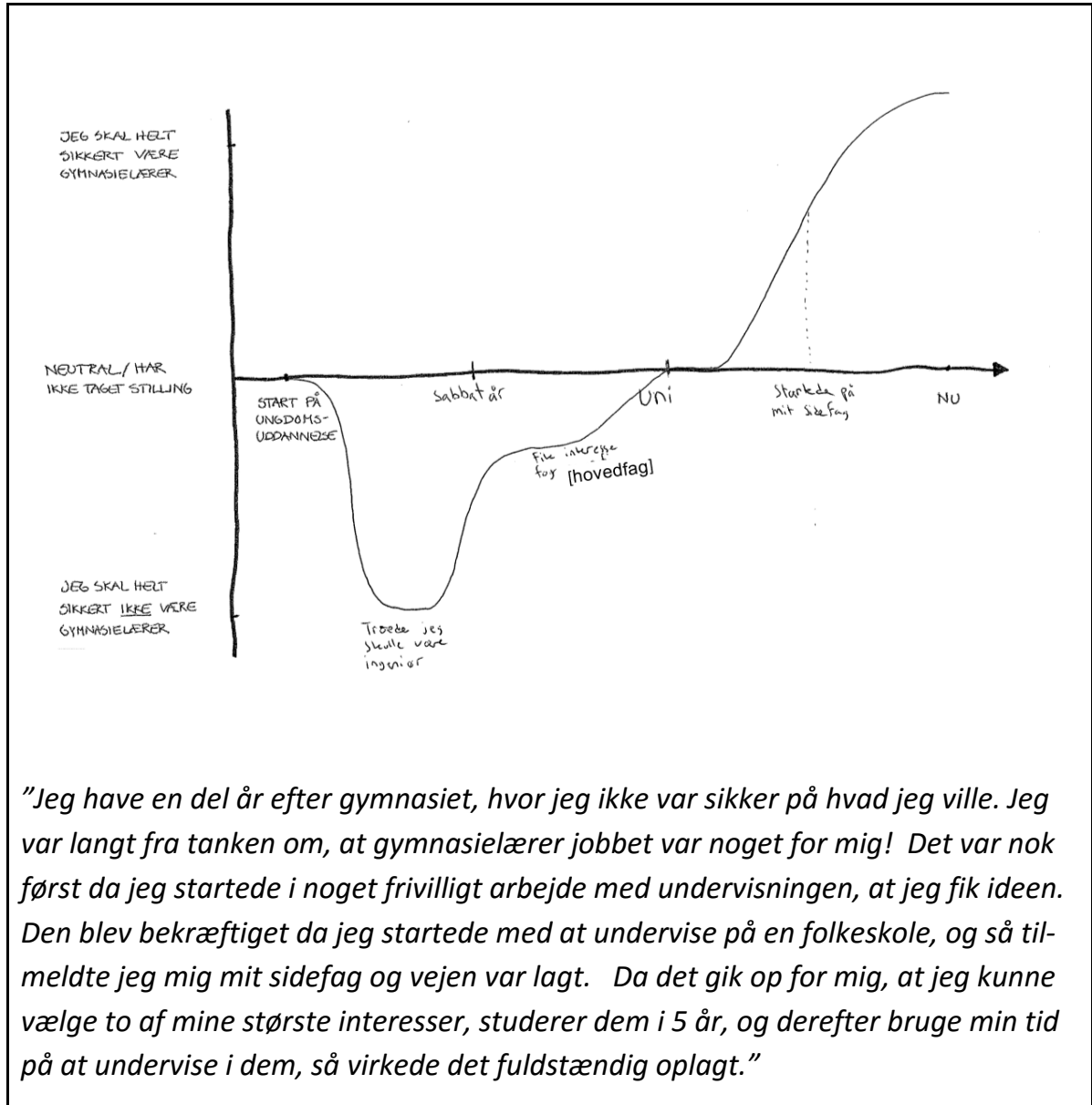
Her kommer et par eksempler på et svar, som vi kategoriserer som en mulig vej til at blive gymnasielærer:

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer

Figur 5

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer

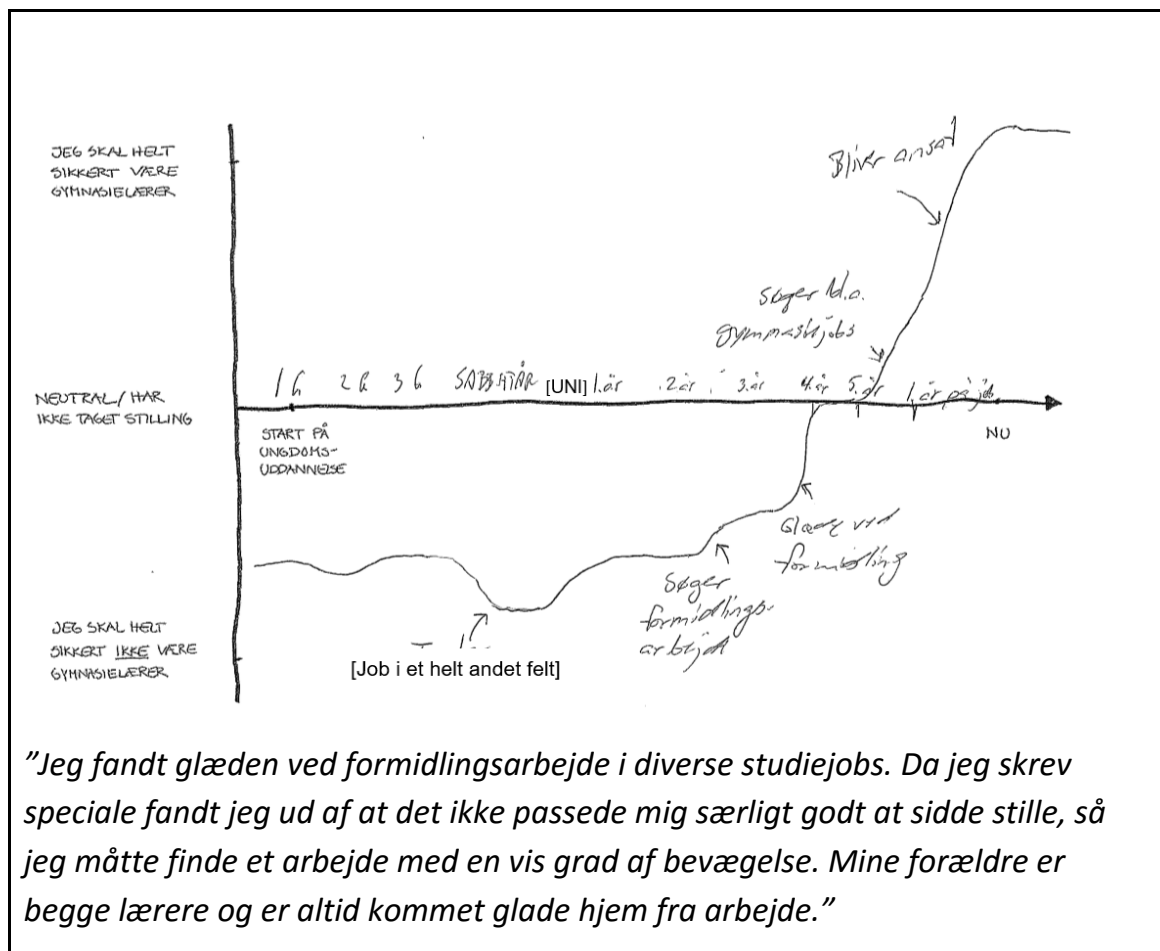

Figur 6

En realistisk vej

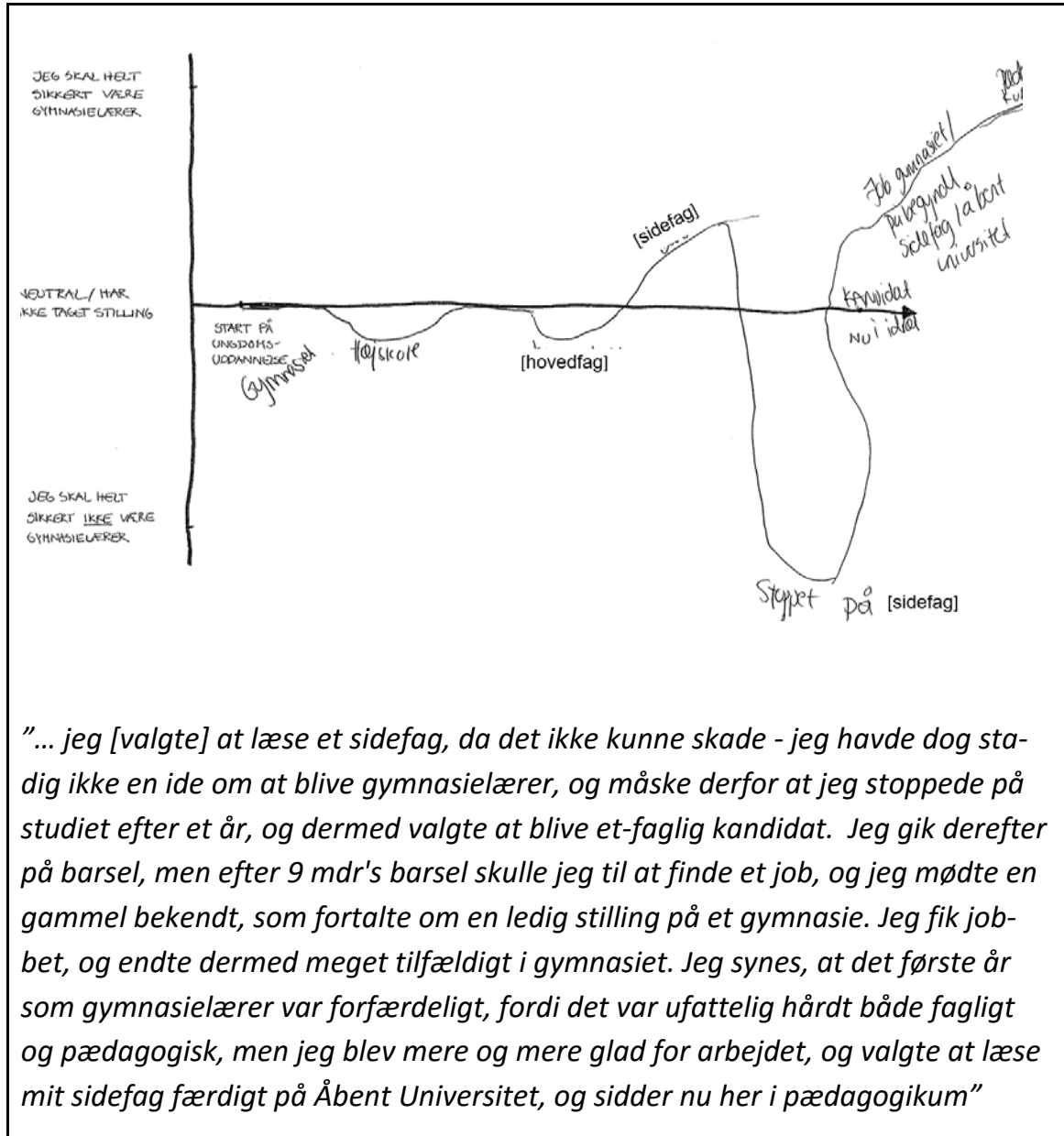
De kandidater, der vælger en karriere som gymnasielærer som en realistisk vej, går typisk efter at blive gymnasielærer hen imod slutningen af deres kandidatuddannelse, eller umiddelbart efter de har afsluttet deres kandidatuddannelse, hvor gymnasielærerjobbet bliver en realistisk jobmulighed. Det kan være udtryk for et realistisk fravalg af andre mulige karriereveje, fx at det er svært at blive forsker, eller en beslutning der er truffet efter en periode med jobsøgning og/ eller arbejdsløshed. Nogle af de kandidater, der har valgt en karriere som gymnasielærer som en realistisk vej, har taget sidefag i løbet af deres universitetsuddannelse, mens andre ikke har.

Her er et par eksempler på svar, som vi kategoriserer som en realistisk vej til at blive gymnasielærer. I begge tilfælde har kandidaterne suppleret med et sidefag efter endt kandidatuddannelse:

Figur 7

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer

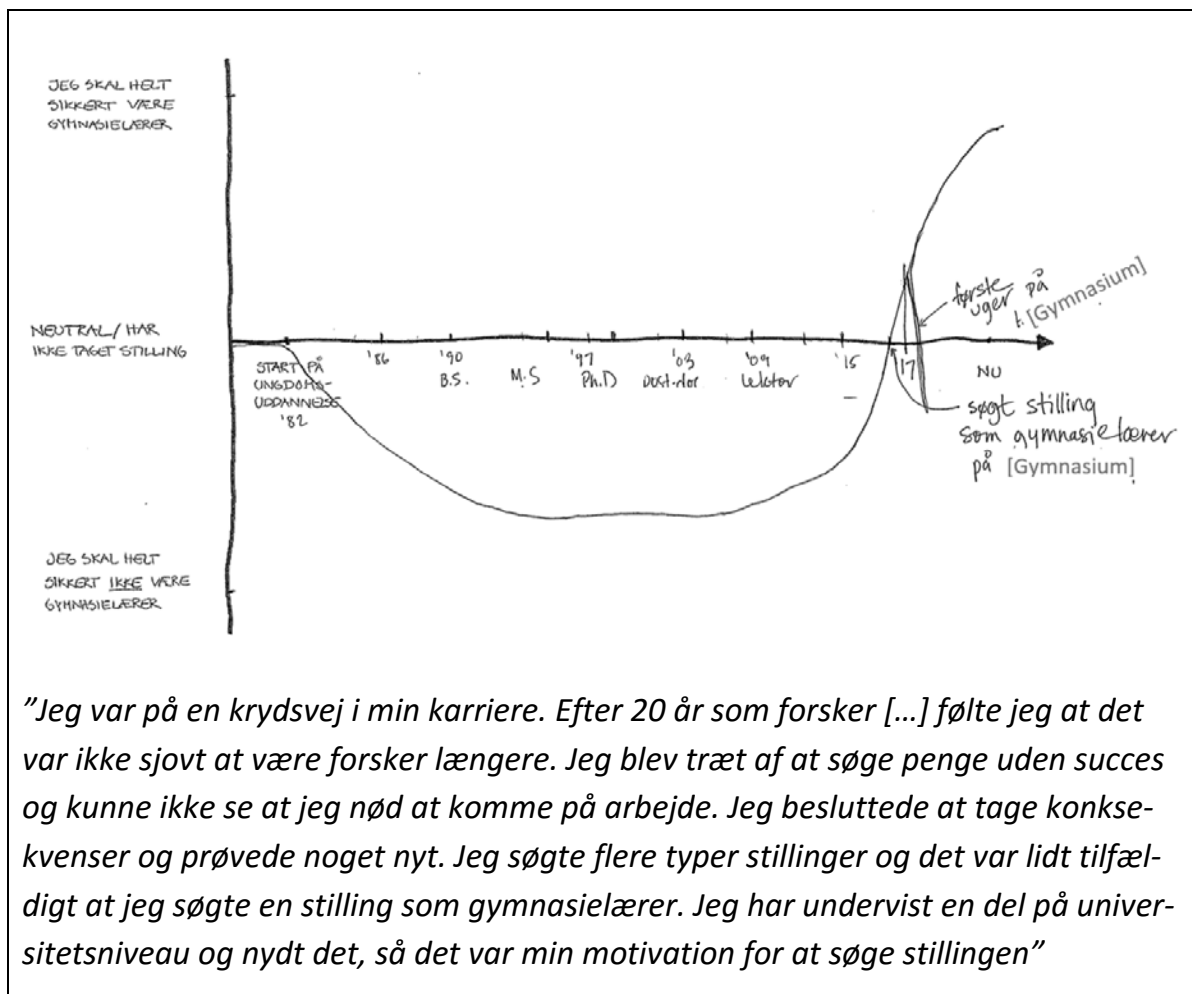

Figur 8

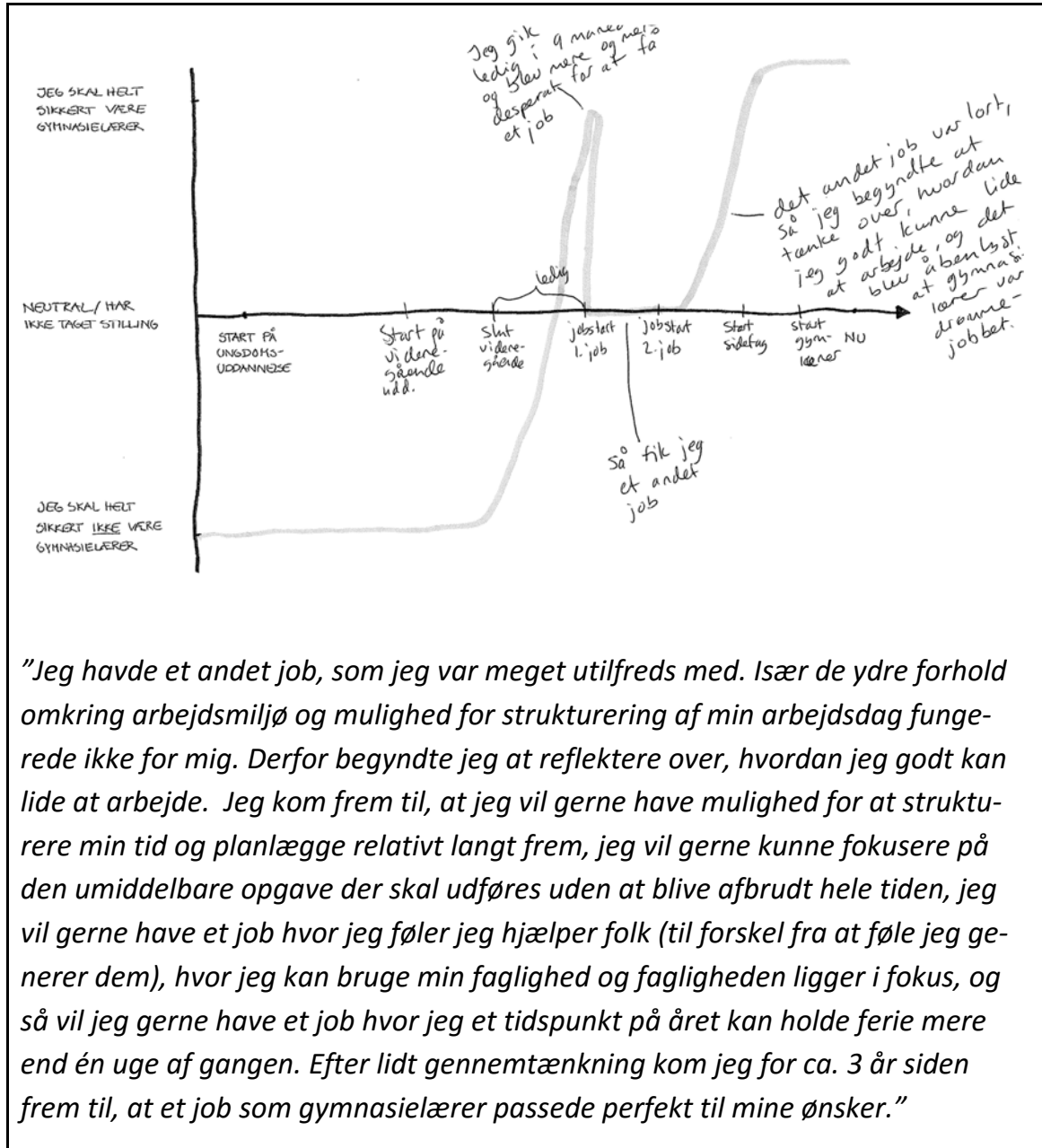
En anden vej

Denne vej til at blive gymnasielærer ses typisk blandt kandidater, som vælger at blive gymnasielærer flere år efter endt kandidatuddannelse. Det kan være som følge af en periode med arbejdsløshed, firing, udflytning af arbejdsplads eller andre ydre omstændigheder, som har betydet, at det har været nødvendigt at tage karrieren op til revision. Det kan også være et aktivt fravalg af en anden karriere som fx en forskerkarriere eller en karriere som embedsmand. For nogle af de kandidater, der vælger en karriere som gymnasielærer som en anden vej, ligger valget af gymnasielærerjobbet i forlængelse af anden karriere, fx inden for undervisningsverdenen, mens der for andre er tale om et mere markant skift af karriere.

Vi giver her et par eksempler på svar, som vi kategoriserer som en anden vej til at blive gymnasielærer:

Figur 9

Figur 10

"Jeg havde et andet job, som jeg var meget utilfreds med. Især de ydre forhold omkring arbejdsmiljø og mulighed for strukturering af min arbejdsdag fungerede ikke for mig. Derfor begyndte jeg at reflektere over, hvordan jeg godt kan lide at arbejde. Jeg kom frem til, at jeg vil gerne have mulighed for at strukturere min tid og planlægge relativt langt frem, jeg vil gerne kunne fokusere på den umiddelbare opgave der skal udføres uden at blive afbrudt hele tiden, jeg vil gerne have et job hvor jeg føler jeg hjælper folk (til forskel fra at føle jeg generer dem), hvor jeg kan bruge min faglighed og fagligheden ligger i fokus, og så vil jeg gerne have et job hvor jeg et tidspunkt på året kan holde ferie mere end én uge af gangen. Efter lidt gennemtænkning kom jeg for ca. 3 år siden frem til, at et job som gymnasilærer passede perfekt til mine ønsker."

Fordeling af kandidater på de forskellige veje og hovedområder

I spørgeskemaet har vi spurgt til en række baggrundsoplysninger som fag, om kandidaterne har suppleret med fag efter kandidatuddannelsen, ansættelsessted mm. Vi præsenterer i dette afsnit kort respondenterne med hensyn til deres faglige baggrunde, og hvordan de forskellige veje til gymnasielærerprofessionen fordeler sig på disse. Der er i data-materialet givetvis mulighed for flere relevante optællinger, end vi har med her.

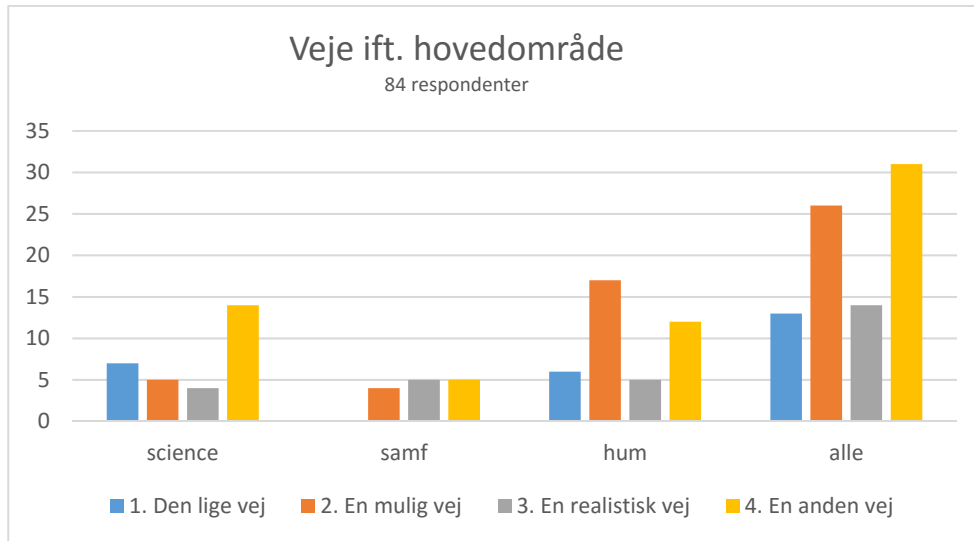
	Samlet	1. Den lige vej	2. En mulig vej	3. En realistisk vej	4. En anden vej	rest
Science	30	7	5	4	14	
Samf	14		4	5	5	
Hum	41	6	17	5	12	1
Andet	1				1	
i alt	86	13	26	14	32	1

Tabel 2: Fordeling af pædagogikumkandidater på hovedområder og veje

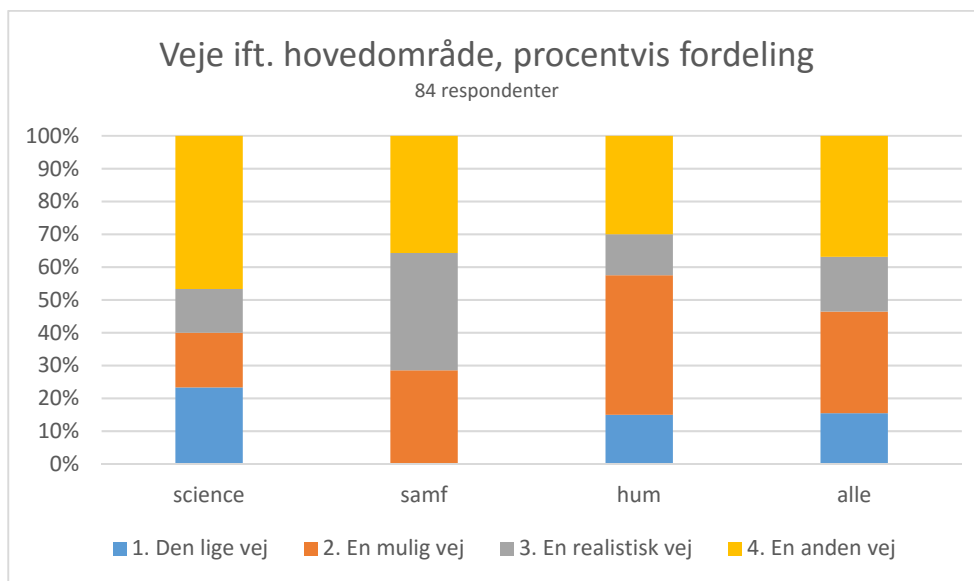
Af de 86 respondenter kunne vi kategorisere alle, på nær en enkelt, som hørende til én af de fire identificerede veje til at blive gymnasielærer. Vi har også placeret respondenterne efter hvilket hovedområde (naturvidenskab, samfundsvidenskab eller humaniora) de kommer fra ud fra deres specialefag. Det skal bemærkes, at en del respondenter har et sidefag fra et andet hovedområde end deres specialefag, det har vi ikke taget hensyn til i kategoriseringen. Kun en enkelt respondent faldt uden for hovedområde. Inden for de enkelte hovedområder er der naturligvis kandidater fra traditionelle gymnasierettede universitetsuddannelser, men særligt på naturvidenskab og samfundsvidenskab fremgår det, at nogle kandidater kommer fra andre typer uddannelser (fx ingeniør og business), som ikke retter sig direkte mod gymnasieprofessionen.

I oversigterne nedenfor om veje fordelt på hovedområde har vi rensset materialet for de to respondenter, som faldt uden for kategorierne, dvs. vi ser på 84 respondenter:

Forestillinger om og veje til at blive gymnasielærer

Figur 11: Fordeling af veje på hovedområder

Figur 12: Procentvis fordeling af veje på hovedområder

Selvom tallene er små, er der nogle interessante forskelle mellem de forskellige hovedområder. "Den lige vej" er repræsenteret i naturvidenskab og humaniora, men slet ikke i samfundsvidenskab, mens "En mulig vej" er betragteligt mere udbredt på humaniora end på naturvidenskab. Respondenterne med "En anden vej", som kommer fra et andet erhverv, fylder mest på naturvidenskab og mindst på humaniora. Med en større spørgeskemaundersøgelse vil vi kunne afdække, om der er tale om generelle mønstre.

Vi har set nærmere på, om der er forskelle på vejene for ingeniører og de øvrige kandidater fra det naturvidenskabelige område. Det fremgår af materialet, at seks af de naturvidenskabelige kandidater har ingeniørbaggrund, og det viser sig, at de alle repræsenterer "En anden vej" og har en kortere eller længere karriere bag sig, inden de blev gymnasielærere:

	Den lige vej	En mulig vej	En realistisk vej	En anden vej	alle
Science almen	7	5	4	8	24
Science Ingeniør				6	6
Science i alt	7	4	5	14	30

Tabel 3: Antal pædagogikumkandidater inden for det naturvidenskabelige område fordelt på veje

Vi har også undersøgt, i hvilken udstrækning respondenterne har afsluttet deres kandidatuddannelse med et sidefag, eller om de har suppleret deres kandidatuddannelse med ekstra fag efterfølgende. Respondenter med "Den lige vej" og "En mulig vej" har i højere grad to undervisningsfag, når de afslutter deres kandidatuddannelse og har i mindre grad haft behov for at supplere deres uddannelse efterfølgende.

	Alle	1. Den lige vej	2. En mulig vej	3. En realistisk vej	4. En anden vej
i alt	*85	13	26	14	32
Har suppleret efter endt kandidatuddannelse	43	1	8	7	27
hele sidefaget efter kandidatuddannelsen	12	0	1	4	7
enkelte kurser eller et tredje fag (eller ph.d).	31	1	7	3	20
Underviser kun i ét fag	11	0	2	4	5

*Inkl. respondent, som kunne kategoriseres inden for en vej, men ikke inden for hovedområdet.

Tabel 4: Antal kandidater fordelt på veje og suppleringsfag

Vi har i spørgeskemaet spurgt respondenterne om hvilke undervisningsfag de har, og hvad de eventuelt har suppleret med efter endt kandidatuddannelse. Det fremgår ikke altid helt klart af data, om det er et helt fag eller dele af et fag, de i givet fald har suppleret med. For manges vedkommende er der tale om, at de har suppleret med enkelte kurser for at få undervisningskompetence, eller de har suppleret med et helt tredje fag. Vi har ikke spurgt til grunden til at tage et tredje fag, men i nogle tilfælde er det formentligt et ønske om at få undervisningskompetence i et fag, som har flere undervisningstimer i gymnasiet, fx når en kandidat med sidefag i filosofi vælger at læse et ekstra sidefag i matematik. Der er flere fra "En realistisk vej" og "En anden vej", som kun har undervisningskompetence i et enkelt fag. I det følgende giver vi eksempler på valg af sidefag fra kandidater fra de enkelte veje:

- **Den lige vej:** Kandidaten på "Den lige vej", som måtte supplere, skriver "*jeg manglede nogle fysikfag pga. KU's firkantede struktur*"
- **En mulig vej:** Af de otte, som har suppleret, har de fleste suppleret med et tredje fag eller dele heraf. Så vidt vi kan se, er det kun en enkelt, som ikke har haft et sidefag med fra kandidatuddannelsen.
- **En realistisk vej:** Af de syv som har suppleret, ser de fire ud til at have taget hele deres sidefag efter kandidatuddannelsen. De øvrige har suppleret med enkelte kurser eller et tredje fag, fx hvis sidefaget ikke har så mange timer i gymnasiet.
- **En anden vej:** 27 har suppleret deres uddannelse, heraf så vidt vi kan se syv med hele sidefaget.

På tværs af de fire veje

Vi har i analysen og identifikationen af de fire veje til at blive gymnasielærer sat fokus på, hvornår kandidaterne har besluttet sig for at gå efter en karriere som gymnasielærer, og hvad der havde betydning for beslutningen om at blive gymnasielærer. Når vi læser på tværs af pædagogikumkandidaternes beskrivelser af veje til at blive gymnasielærer, kan vi se, at der er oplevelser af betydning og begrundelser for at blive gymnasielærer, der går igen i de fire veje. Fx er der mange af kandidaterne, der giver udtryk for, at de havde en tidlig interesse for at undervise, også kandidater, som har valgt gymnasielærerkarrieren relativt sent.

Desuden kommer flere kandidater i beskrivelsen af deres vej til at blive gymnasielærer ind på oplevelser under deres universitetsuddannelse, som har haft betydning for deres motivation for at blive gymnasielærer. Nogle giver fx udtryk for, at de har oplevet, at gymnasielærervejen ikke har været særlig synlig i deres universitetsuddannelse, mens andre giver udtryk for, at gymnasielærervejen har været mere tydelig, fx fordi det har været muligt at tage gymnasierettede kurser, eller at tage i praktik på et gymnasium.

På tværs af de fire veje fremhæver kandidaterne desuden en karriere som gymnasielærer som en mulighed for at arbejde med et eller flere fag, at fordybe sig i et fag, at lære fra sig og at formidle et fag. Flere lægger vægt på en interesse for og kompetencer til at undervise og at have en karriere med balance mellem arbejde og øvrigt liv. Især for pædagogikumkandidater, der vælger gymnasielærerjobbet som en anden vej, fremkommer gymnasielærerjobbet som et attraktivt alternativ, fx på grund af muligheden for at arbejde med sit fag, at have et job, som gør en forskel og bedre arbejdsvilkår.

Seks ud af otte kandidater, som nævner, at de har en ph.d.-grad, kommer fra naturvidenskab. Naturvidenskab producerer flere ph.d.'er end humaniora og samfundsvidenskab². Vi har en hypotese om, at mange af de naturvidenskabs-studerende, der ønsker at arbejde med faget, bliver bragt i retning af en ph.d.-uddannelse (og mange af dem ser vi så ikke i denne undersøgelse). Omvendt vil ønsket om at ville arbejde med sit fag på humaniora ofte blive koblet til faglig formidling, og så er gymnasielærerprofessionen en oplagt karrierevej. Denne hypotese skal undersøges nærmere.

En nærmere analyse af kandidaternes beskrivelser af veje til at blive gymnasielærer, evt. suppleret med kvalitative interviews med udvalgte kandidater, vil kunne identificere yderligere karakteristika, forskelle og ligheder mellem de fire veje. En sådan analyse vil bl.a. kunne belyse, hvordan universitetsuddannelsen har haft betydning for motivationen for og beslutningen om at blive gymnasielærer.

Endelig skal det bemærkes, at flere kandidater tegner en nedadgående motivation efter start på pædagogikum, fx på grund af oplevet praksischock, stort arbejdspress eller besparelser på uddannelsesområdet.

² Se fx Danmarks Statistik for tal på tværs af universiteterne: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=20691>

For KU-tal kan man kigge på dimittendundersøgelser fra 2018 for de forskellige fakulteter, hvor relativt flere fra SCI-ENCE angiver at være i gang med en ph.d. <https://uddannelseskvalitet.ku.dk/kvalitetssikring/statistik-og-ledelsesinformation/dimittendundersogelser/>. Tallene viser ikke noget om, hvordan det specifikt ser ud for uddannelser i gymnasiefagene.